

07.05.2014

Kj/14

§ 151

Kj / Valtuutettu Pilvi Torstin aloite työllistämisykälän käyttöön otosta Helsingin kaupungin hankinnoissa

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

Kun asiassa oli käyty keskustelua, puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa oli tehty kannatettu ehdotus, jonka hyväksyminen olisi merkinnyt asian käsittelyn keskeyttämistä, minkä vuoksi puheenjohtaja kehotti seuraavia puhujia rajoittamaan puheenvuoronsa kysymykseen asian palauttamisesta kaupunginhallitukselle. Samalla oli tehtävä mahdolliset muut palautusehdotukset tämän keskustelun aikana.

Julistettuaan keskustelun asian palauttamisesta päättyneeksi puheenjohtaja esitti selontekona, että keskustelun kuluessa oli valtuutettu Pilvi Torsti valtuutettu Maija Anttilan kannattamana ehdottanut, että kaupunginvaltuusto päättäisi palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi siten, että työllistämisykälästä tulee osa Helsingin kaupungin hankintapolitiikkaa. Työllistämisykälän käyttöönotto osana kaupungin hankintoja valmistellaan niin, että pykälän käytölle asetetaan määrälliset tavoitteet, joita seurataan aluksi puolivuositain ja jatkossa vuosittain. Pykälä otetaan ainakin osittain käyttöön 2015 alussa osana Helsingin kaupungin hankintoja ja sitä voidaan muokata uuden hankintalain tullessa voimaan 2016. Pykälän käytölle voidaan määritellä perustellut rajaukset esimerkiksi hankinnan suuruuden osalta sekä erityisryhmien osalta, joita pykälän piiriin luetaan. Työllistämisykälään liittyvä valmistelu ja jatkossa kehitystyö mukaan lukien aktiivinen tiedotus ja kumppaniyritysten ja muiden palveluntuottajien aktiivinen informointi vastuutetaan kaupungin keskushallintoon nimettävälle henkilölle. Valmistelussa hyödynnetään Hollannissa Haagissa ja Rotterdammassa saatuja kokemuksia ja hyväksi havaittuja käytäntöjä ja niistä THL:n johdolla tehtyä analyysityötä.

Selonteko myönnettiin oikeaksi.

Puheenjohtajan tekemä ja valtuuston hyväksymä äänestysesitys kuului seuraavasti: Ken haluaa jatkaa asian käsittelyä, äänestää jaa; jos ei voittaa, on valtuutettu Pilvi Torstin palautusehdotus hyväksyty.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Jatko

Ei-ehdotus: Palautetaan valmisteluun niin, että työllistämisytyökalusta tulee osa Helsingin kaupungin hankintapolitiikkaa. Työllistämisytyökalun käyttöönotto osana kaupungin hankintoja valmistellaan niin, että työkalun käyttöön asetetaan määrälliset tavoitteet, joita seurataan aluksi puolivuositain ja jatkossa vuosittain. Työkalu otetaan ainakin osittain käyttöön 2015 alussa osana Helsingin kaupungin hankintoja ja sitä voidaan muokata uuden hankintalain tullessa voimaan 2016. Työkalun käyttöön voidaan määrittää perustellut rajaukset esimerkiksi hankinnan suuruuden osalta sekä erityisryhmien osalta, joita työkalun piiriin luetaan. Työllistämisytyökälyän liittyvä valmistelu ja jatkossa kehitystyö mukaan lukien aktiivinen tiedotus ja kumppaniyrytysten ja muiden palveluntuottajien aktiivinen informointi vastuutetaan kaupungin keskushallintoon nimettävälle henkilölle. Valmistelussa hyödynnetään Hollannissa Haagissa ja Rotterdamissa saatuja kokemuksia ja hyväksi havaittuja käytäntöjä ja niistä THL:n johdolla tehtyä analyysityötä.

Jaa-äänet: 24

Hennariikka Andersson, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Fatbardhe Hetemaj, Arja Karhuvaara, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Minerva Krohn, Otto Lehtipuu, Pekka Majuri, Seija Muurinen, Lasse Männistö, Matti Niiranen, Pia Pakarinen, Jaana Pelkonen, Timo Raittinen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Aura Salla, Johanna Sydänmaa, Ulla-Marja Urho

Ei-äänet: 49

Zahra Abdulla, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Mika Ebeling, Yrjö Hakanen, Heidi Hautala, Eero Heinäluoma, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Nina Huru, Suzan Ikävalko, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Helena Kantola, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Tuuli Kousa, Timo Laaninen, Päivi Lipponen, Eija Loukoila, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttillainen, Terhi Mäki, Sari Mäkimmattila, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Tuomas Rantanen, Jukka Relander, Pekka Saarnio, Tomi Sevander, Leo Stranius, Johanna Sumuvuori, Ilkka Taipale, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 12

Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Jussi Halla-aho, Jasmin Hamid, Rene Hursti, Nuutti Hyttinen, Seppo Kanerva, Harri Lindell, Björn Månsson, Jan D Oker-Blom, Marcus Rantala, Päivi Storgård

Kaupunginvaltuusto oli päättänyt palauttaa asian kaupunginhallitukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Atte Malmström, konsernilakimies, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Pilvi Torstin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Pilvi Torsti ja 37 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki ottaa työllisyyspykälän käyttöön kaikissa soveltuvissa kaupungin hankinnoissa, ja että samassa yhteydessä arvioidaan mitä osia 20.11.2013 julkaistusta Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat -oppaan esityksistä on syytä sisällyttää Helsingin kaupungin hankintakäsikirjaan, ja miten sosiaalisen vastuun toteutumista koko kaupungin ja soveltuvin osin kaupunkikonsernin hankinnoissa systemaattisesti seurataan.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että hankintasäännökset mahdollistavat sosiaalisia näkökulmia koskevien ehtojen asettamisen julkiseen hankintaan liittyviksi erityisehdoiksi tietyin edellytyksin. Ehtojen tulee olla syrjimättömiä ja yhteisöoikeuden mukaisia, ja niistä tulee ilmoittaa hankintailmoituksessa tai tarjouspyynnössä.

Työllisyyttä ja sosiaalisen vastuun toteutumista edistäviä ehtoja on jo käytetty kaupungin osalta soveltuvin osin ainakin hankintakeskuksen, rakennusviraston, sosiaali- ja terveysviraston sekä Staran julkisissa hankinnoissa.

Kaupunginhallitus toteaa, että työllisyyttä ja sosiaalisen vastuun toteutumista edistäviä ehtoja tulee käyttää jatkossakin soveltuvin osin kaupungin julkisissa hankinnoissa ehtojen sisältöä tapauskohtaisesti harkiten. Sosiaalisia näkökulmia koskevien ehtojen käyttö pitää arvioida tapauskohtaisesti ottaen huomioon muun muassa hankinnan syrjimättömyys ja kustannustehokkuus, asetettavien ehtojen suhteellisuus ja avoimuus sekä tarjousten saamisen varmistaminen. Ehtojen käyttämiseksi tulee kunkin hankinnan osalta olla riittävät resurssit sekä hankinnan valmistelun että ehtojen noudattamisen valvonnan osalta. Työllisyyspykälän ja muiden vastaavien ehtojen

07.05.2014

Kj/14

asettaminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista kaikkien kaupungin hankintojen yhteydessä.

Työllisyyttä ja sosiaalisen vastuun toteutumista edistävien ehtojen käyttöä suunniteltaessa voidaan hyödyntää muun muassa työ- ja elinkeinoministeriön Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat -oppaassa esitettyjä esimerkkejä valtion ja muiden suurten kaupunkien julkisista hankinnoista.

Edelleen kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginkanslian oikeuspalvelut -osaston ylläpitämässä kaupungin hankintakäsikirjassa on oma alalukunsa hankintojen yhteiskunnallisista ja sosiaalisista näkökohdista. Työ- ja elinkeinoministeriön laatima Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat -opas on linkitetty hankintakäsikirjaan.

Kaupungin hankintatoimen järjestämisen osana tullaan jatkossa selvittämään mahdollisuuksia sekä työllistämisedellytysten nykyistä laajempaan käyttämiseen että sosiaalisen vastuun toteutumista edistävien ehtojen käytön systemaattisen seurannan ja raportoinnin kehittämiseen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Atte Malmström, konsernilakimies, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Torsti Pilvi, valtuustoaloite Kvsto 13.11.2013
- 2 Torsti Pilvi valtuustoaloite Kvsto 13.11.2013 asia 16, allekirjoituksin
- 3 Oikeuspalveluiden lausunto valtuustoaloitteesta

Tiedoksi: muutoksenhakukielto, valmistelu

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 28.04.2014 § 499

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

07.05.2014

Kj/14

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Pilvi Torstin aloitteen loppuun käsitellyksi.

22.04.2014 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konsernilakimies, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 06.03.2014 § 30

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Pilvi Torstin ym. valtuustoaloitteesta "Työllistämispäytäjä Helsingin kaupungin hankintoihin":

Tausta

Kaupunginkanslia pyytää teknisen palvelun lautakunnan lausuntoa valtuutettu Pilvi Torstin ym. valtuustoaloitteesta "Työllistämispäytäjä Helsingin kaupungin hankintoihin". Lausunnon määräaika on 7.3.2014.

Valtuustoaloitteessa viitataan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoiman Espinno2-hankkeen (= Eurooppalaisia palveluinnovaatioita Etelä-Suomeen, 2012-2014) kokemuksiin, joita on saatu Haagin ja Rotterdamin kaupunkien hankintamenettelyistä. Lisäksi viitataan työ- ja elinkeinoministeriön marraskuussa 2013 julkistamaan "Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat" -oppaaseen.

Strategiset hankintatavoitteet

Hankintakeskuksessa ja Starassa noudatetaan Helsingin kaupungin globaalin vastuun strategian tavoitteita. Globaalin vastuun strategian mukaisesti kestävä kehitys otetaan systemaattisesti huomioon kaupungin hankinnoissa. Yksi kestävä kehityksen periaatteen ulottuvuuksista on sosiaalinen vastuu, johon puolestaan työllistymisen mahdollisuuksien edistäminen määritelmällisesti kuuluu. Näin ollen kilpailuttamistoimintaan sisältyy lähtökohtaisesti työllistämisedellytysten edistäminen.

Hankinnoissa noudatetaan myös Helsingin kaupungin strategiaohjelman mukaisesti kansainvälisen työelämän perusnormeja

muun muassa lapsityövoiman käytön vähentämiseksi. Tilaajavastuulain säännöksiä ja harmaan talouden torjuntaohjetta sovelletaan niin ikään säännönmukaisesti kaikessa hankintatoiminnassa.

Lisäksi hankinnoissa noudatetaan Helsingin kaupungin hankintastrategiaa ja sen kehittämisohjelmaa toimenpiteineen. Kehittämisohjelmassa on useita kestävän kehityksen periaatteen mukaisia toimenpiteitä, joita parhaillaan toteutetaan tai jotka jo on toteutettu. Esimerkiksi hankintakäsikirja on kertaalleen päivitetty, ja siihen on sisällytetty myös sosiaalisiin näkökohtiin liittyvä luku.

Mitä hankintakäytännössä tehdään?

Työllistämisehtoa on hankintakeskuksessa jo käytetty. Kokemukset ovat olleet hyviä. Käytäntöä voidaan jatkaa siihen soveltuviissa hankinnoissa.

Esimerkkeinä mainittakoon sosiaali- ja terveystalouden toimeksiannosta tehdyt kaksi hankintaa, kehitysvammaisten palveluasumisen puitesopimus ja kehitysvammaisten perhehoidon puitesopimus, joissa molemmissa käytettiin työllistämistä tarjousten laadullisena vertailuperusteena. Vertailuperusteen täyttämistä sai vertailupisteitä, jos tarjoaja sitoutuu työllistämään vajaakuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä. Vertailupisteillä on merkitystä kilpailutuksen voittamisen kannalta.

Tämän lisäksi hankintakeskus on ollut kilpailuttamassa puolenkymmentä sopimusta, joihin on kirjattu seuraava työllistämisehto:

"Palveluntuottaja pyrkii edistämään positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia toiminnassaan yli perustehtävänsä. Positiivisilla yhteiskunnallisilla vaikutuksilla tarkoitetaan esimerkiksi asukkaan elämään vaikuttavaa toimintaa, kuten vapaaehtoistyön edistämistä Palveluntuottajan toiminnoissa, sosiaalitoimen perustehtävien edistämiseen liittyvää toimintaa, kuten pitkäaikaistyöttömien, nuorten, vajaakäyttöisten tai muiden vaikeasti työllistyvien työllistämistä omana työvoimana tai käyttämällä alihankkijaa, joka työllistää edellä mainittuihin ryhmiin kuuluvia henkilöitä tai muuta sellaista toimintaa, jonka Palveluntuottaja katsoo tuottavan positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Palveluntuottaja sitoutuu raportoimaan yhteiskuntavastuutaan edistävästä toiminnasta vapaamuotoisesti ensimmäisen kerran vuoden 2015 loppuun mennessä ja sen jälkeen vuoden välein koko sopimuskauden ajan."

On myös otettava huomioon, että Helsingissä hankitaan tavaroita kaupungin omista työkeskuksista, Tekstiilityökeskuksesta ja Pakilan työkeskuksesta. Tekstiilityökeskus valmistaa muun muassa päiväkotitekstiilejä ja liinavaatepaketteja toimeentulotukiasiakkaille. Pakilan työkeskus tekee verhoiluja kaupungin yksiköihin ja valmistaa huonekalupaketteja toimeentulotukiasiakkaille. Tätä kautta kaupungin hankinnoissa työllistetään työttömiä ja vajaakuntoisia.

Tässä yhteydessä voidaan vielä mainita, että hankintakeskuksen kilpailuttamassa hautauspalveluhankinnassa edellytettiin kilpailutuksen voittaneelta yritykseltä että arkut ja urnat haetaan Pakilan työkeskuksesta, jossa ne valmistetaan. Työllistäminen toteutuu näin osana palveluhankintaa.

Helsingin kaupungilla on myös oma sosiaalinen yritys Posivire Oy, jolta kaupunki ostaa palveluja ainakin vanhustenlaitoksiin.

Hankintakeskus on edustettuna kaupunginkanslian Maahanmuutto- ja kotoutumisasioiden asiantuntijaverkostossa, jossa on pohdittu muun muassa millä tavoin Helsingin hankinnoissa voidaan ottaa huomioon maahanmuuttajat ja muut kotoutujat. Tämän yhteistyön tuloksena muotoiltiin hankintakäsikirjaan yhteiskunnallisia ja sosiaalisia näkökohtia käsittelevä alaluku, jossa neuvotaan miten hankintoihin voi sisällyttää sosiaalisia näkökohtia kestävän kehityksen periaatteen mukaisesti (ks. jäljempänä).

Vielä on mainittava, että hankintakeskuksessa työskentelee useita muunkielisiä henkilöitä ja työllistettyjä henkilöitä. Tällä tavoin globaalin vastuun strategian tavoitteet toteutuvat myös hankintakeskuksen hankintatyön arjessa.

Starassa on panostettu hankintatoimen kehittämiseen. Hankinta-asiakirjamallien kehittämisen yhteydessä ryhdyttiin vuoden 2013 loppupuolella pohtimaan eettisten periaatteiden sisällyttämistä hankinta-asiakirjoihin. Staralla on laadittu ja otettu vuoden 2014 alussa käyttöön eettisten periaatteiden noudattamista turvaavia sopimusehtoja erityisesti niissä hankinnoissa, joissa riskianalyysin perusteella katsotaan mahdollisesti nousevan esiin ongelmia esimerkiksi työ- ja ihmisoikeuksien noudattamisessa.

Helsingin kaupungin hankintakäsikirjan ohjeet

Helsingin kaupungin hankintakäsikirjan luvussa "Hankinnan suunnittelu" on alaluku hankintojen yhteiskunnallisista ja sosiaalisista näkökohdista. Tässä alaluvussa näkökulmana on juuri työllistäminen ja osallistaminen laajemminkin. Alaluvussa kerrotaan hankintalain säännöksistä, joiden perusteella yhteiskunnallisia ja sosiaalisia

07.05.2014

Kj/14

näkökohtia voidaan ottaa hankinnoissa huomioon. Hankinta voidaan esimerkiksi kohdistaa työkeskuksille tai hankintasopimukseen voidaan ottaa sosiaalisia näkökohtia koskevia erityisehtoja. Tarjousten kokonaistaloudellista edullisuutta vertailtaessa voidaan niin ikään käyttää sosiaalisia kriteereitä. Samassa yhteydessä viitataan EU:n julkaisemaan sosiaalisen ostamisen oppaaseen, jossa on selostettu sosiaalisten näkökohtien huomioon ottamista tarjouspyynnössä ja hankintasopimuksessa. Hankintakäsikirjassa on internet-osoite oppaaseen.

Samalla tavoin kuin EU:n sosiaalisen ostamisen oppaaseen, hankintakäsikirjassa voidaan viitata myös TEM:n uuteen "Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat" -oppaaseen. Niin ikään voidaan viitata Espinno2-hankkeen oppaaseen. Hankintakäsikirjaan voidaan merkitä linkitys oppaiden internet-osoitteisiin.

Miten tästä eteenpäin?

Hankintakeskuksessa voidaan tutkia ja kartoittaa esimerkiksi millaisia koulutustarpeita työllistämisedellytysten nykyistä laajempi käyttäminen hankinnoissa tarkoittaisi. On todettava, että hankintakeskuksesta on jo osallistuttu tämän alueen koulutukseen, esimerkiksi Espinno2-seminaariin marraskuussa 2013 Espoon Hanasaaressa. Hankintakeskuksen henkilökunnan koulutussuunnitelmassa voidaan tänä vuonna tarkastella hankintojen sosiaalisia näkökohtia. Tässä yhteydessä voidaan paneutua työllistämisehdon käyttämiseen siihen soveltuvissa kilpailutuksissa ja hankintasopimuksissa. Lisäksi voidaan tutkia tarkemmin riskianalyyysien soveltamista hankinnan suunnittelussa ja kehittää sosiaalisten edellytysten käytön seuranta ja raportointia hankintakeskuksen kilpailutuksissa.

Hankintakeskuksessa seurataan jo systemaattisesti ympäristöllisten näkökohtien käyttöä kilpailutuksissa. Samaan tapaan voidaan seurata sosiaalisten näkökohtien käyttämistä tarjouspyynnöissä ja hankintasopimuksissa. Sopimusehtojen noudattamista valvotaan normaaliin tapaan raportointien ja seurantakokousten avulla.

Staran osalta seuraava luonnollinen askel on pohtia, voidaanko Staran kilpailuttamien hankintojen sopimukseen ottaa mukaan työllistämistä koskevia sopimusehtoja. Asiasta on käyty jo alustavaa keskustelua viraston sisällä ja Starassa jatketaan työtä sen selvittämiseksi, minkä kilpailutettavien hankintojen sopimukseen työllistämistä koskevia sopimusehtoja olisi mahdollista ottaa. Suhdannevaihteluille herkällä rakennusalalla kyseisten ehtojen ottamista hankintasopimukseen saattavat tietyissä tilanteissa kuitenkin rajoittaa työsuhdelainsäädännön määräykset, joissa säännellään työnantajan oikeutta palkata uusia

07.05.2014

Kj/14

henkilöitä työsuhteeseen tilanteessa, jossa työnantajalla on yhteistoimintaneuvottelut meneillään. Koska sosiaalisen vastuun kantamista pidetään Starassa tärkeänä, työllistämistä koskevia ehtoja pyritään jatkossa käyttämään siihen soveltuvissa hankinnoissa. Ehtojen käyttämiseen soveltuvien hankintojen ja sopimustyyppien kartoittaminen on aloitettu.

Starassa on jo hyödynnetty hankinnoissa työ- ja elinkeinoministeriön "Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat" -oppaassa esiin tuotuja muiden hankintayksiköiden hyväksi havaitsemia käytäntöjä. Hankinnoissa hyödynnetään kaupungin sisäisen hankintakäsikirjan ja muun ohjeistuksen lisäksi runsaasti muitakin tietolähteitä ajantasaisen osaamisen ja käytänteiden varmistamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriön opasta tullaan jatkossakin käyttämään hyväksi Staran hankinnoissa hankintayksiköiden sekä muiden toimijoiden kanssa tehtävän yhteistyön lisäksi.

Käsittely

06.03.2014 Ehdotuksen mukaan

TÄMÄ PYKÄLÄ TARKASTETTIIN VÄLITTÖMÄSTI KOKOUKSESSA.

Esittelijä

hankintajohtaja
Jorma Lamminmäki

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 18.02.2014 § 70

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta pitää kannatettavana sosiaalisen vastuun sisällyttämistä julkisiin hankintoihin. Rakennusvirastossa tehdään varsin laajasti erilaisia julkisia hankintoja, jotka sisältävät tavara- ja palveluhankintoja sekä rakennusurakoita. Rakennusvirastossa toteutettujen julkisten hankintojen yhteisarvo oli vuonna 2013 noin 395 miljoonaa euroa. Pääasialliset julkiset hankinnat koskevat rakennusurakoita, suunnittelupalveluja sekä julkisten alueiden ylläpitoa.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että rakennusvirastossa toteutetut julkiset hankinnat jakautuvat kaupungin sisäisiin sekä ulkoisiin hankintoihin. Rakennusvirasto teki kaupungin sisäisiä hankintoja Staralta ja muilta kaupungin laitoksilta vuonna 2013 noin 186 miljoonalla eurolla, joka on 47 prosenttia kaikista rakennusviraston hankinnoista.

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että rakennusviraston HKR-Rakennuttaja toimii rakennusurakoissa viraston muiden osastojen ja kaupungin muiden virastojen toimeksiannosta. Rakennusurakkahankinnat toteutetaan toimeksiantojen mukaisesti, jolloin työllistämiskaavan lisäämisestä tulisi sopia toimeksiantajan kanssa. Rakennusurakoissa on mahdollista asettaa hankintasopimuksen veloitteeksi pääurakoitsijalle työllistää työttömiä työntekijöitä. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että pääurakoitsijan olisi oman organisaationsa lisäksi veloitettava aliurakoitsijansa huolehtimaan veloitteen käytännön toteuttamisesta. Tehtäviä, joihin tukityöllistettävät soveltuisivat paremmin, on enemmän alempana sopimusketjussa. Tällöin rakennusviraston olisi veloitettava pääurakoitsija huolehtimaan siitä, että pääurakoitsijan ja aliurakoitsijan välisessä sopimuksessa olisi velvoite työllistamisestä ja riittävän tehokas valvonta sen täyttämiseksi. Aliurakoitsijalla olisi luonnollisesti myös työnantajavelvollisuudet työllistettäviin nähden. Tämä nostaisi tarjousten hintoja näin asetettujen lisäveloitteiden mukaisesti.

Suunnittelupalveluja koskevissa julkisissa hankinnoissa hankitaan suunnittelupalveluja konsulttitoimistoilta. Konsulttitoimistot voidaan osaksi velvoittaa käyttämään rakennusviraston julkisia hankintoja koskevissa toimeksiannoissa alemman veloitusluokan työntekijöitä (esimerkiksi veloitusluokka 05 tai 04), joilla tarkoitetaan vasta valmistuneita tai kokemattomampia työntekijöitä. Veloitteella voitaisiin edistää nuorten työllistymistä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Osa konsulttitoimistoista käyttää jo nyt opiskelijoita avustavissa tehtävissä. Lisäksi rakennusvirasto teettää diplomitoita, joilla tuetaan erityisesti nuorten valmistumista ja työllistymistä.

Niin sanotuissa alueurakoissa tehtävät jakautuvat katujen kunnossapitoon sekä puistojen hoitoon. Työllistäminen onnistuu helpommin tehtäviin, jotka eivät vaadi erityiskoulutusta. Tällaisia tehtäviä on puistojen hoidossa, mutta katujen kunnossapidon tehtävät vaativat jonkinlaista erityiskoulutusta. Puistojen hoidossa käytetään jo nyt paljon kausityöntekijöitä.

Kokonaisuutena yleisten töiden lautakunta toteaa, että työllistämiskaavan lisääminen rakennusviraston julkisiin hankintoihin lisäisi kustannuksia ja edellyttäisi henkilöresurssien

07.05.2014

Kj/14

lisäämistä. Onnistunut työllistäminen edellyttää riittävän tehokasta valvontaa ja raportointia, johon virastolla ei tällä hetkellä ole resursseja. Lisäksi edellytyksenä on työllistämiseen liittyvä hyvä vuorovaikutus rakennusviraston ja yritysten sekä rakennusviraston ja työllisyyteen liittyvien viranomaisten kanssa. Julkisen hankinnan tarjousasiakirjoilta työllistäminen edellyttää avoimuutta ja syrjimättömyyttä muiden kriteerien tapaan, sekä yksiselitteisten ja riittävän vaativien ehtojen lisäämistä. Vaatimukset tulisi myös sanktioida vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Työllistämisvaatimus soveltuu heikosti yleispäteväksi ehdoksi rakennusviraston toteuttamiin julkisiin hankintoihin, koska viraston toteuttamat julkiset hankinnat jakautuvat hyvin laajasti erilaisiin hankintoihin. Työllistämisvaatimuksen käyttöä tulisi harkita jokaisen hankinnan kohdalla erikseen ja muokata käytettävää vaatimusta ja ehtoja hankintakohtaisesti. Tämä lisää julkisten hankintojen valmisteluun kuluva aikaa.

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Janne Penttinen, lakimiesharjoittelija, puhelin: 310 38388
janne.penttinen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 28.01.2014 § 26

HEL 2013-014517 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Valtuustoaloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki ottaa työllistämisytyökalun käyttöön kaikissa soveltuissa kaupungin hankinnoissa. Esityksen mukaan käyttöön otossa voidaan edetä vaiheittain aloittamalla kokeilu valituissa virastoissa kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystyökalussa.

Aloitteessa käytetään esimerkkinä Haagin kaupunkia. Kaikissa Haagin tekemissä yli 200.000 euron palvelu- ja urakkahankinnoissa sovelletaan työllistämisehtoa. Valtuustoaloitteessa todetaan, että työllisyistyökalulla on merkitystä, kun sitä käytetään laajasti ja esitetään, että Helsingin kaupunki ottaa työllisyistyökalun käyttöön kaikissa soveltuissa kaupungin hankinnoissa.

Hankintalain tavoitteena on muun muassa tehostaa julkisten varojen käyttöä ja edistää laadukkaita hankintoja. Sosiaalisten näkökohtien huomioiminen tarkoittaa, että hankinnan vaikutukset nähdään laajemmin. Sosiaalisesti kestävä hankinta voi tuoda säästöjä silloin, kun hankinnassa huomioidaan myös yhteiskunnalliset hyödyt. Kaupungin hankintastrategiassa todetaan, että Helsinki pyrkii huomioimaan hankinnoissaan sosiaalisen vastuun.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus on kokeillut työllistämisympäristöä kehitysvammaisten ja autismlapsien asiakkaiden asumispalveluja koskevassa kilpailutuksessa syksyllä 2013. Tarjousvertailuun sai lisäpisteitä, jos tarjoaja sitoutui työllistämään vajaakuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä yhteensä vähintään 14 viikkotuntia. Koska sopimuksia ollaan vasta solmimassa, käytännön kokemusta asiasta ei ole.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus toteaa, että ne kilpailutukset, joissa työllistämisympäristöä käytetään, tulee valita tarkkaan. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus voi jatkaa työllistämisympäristön kokeilua siihen soveltuvissa hankinnoissa. Viraston toiminnalliset yksiköt laativat ostettavan palvelun kuvaukset ja määrittelevät hankinnan. Toiminnalliset yksiköt tekevät myös lopullisen päätöksen siitä, mihin kilpailutuksiin työllistämisympäristö soveltuu. Tarjoajien näkökanta tulee myös huomioida. Asiasta tulee keskustella tarjoajien kanssa käytävässä teknisessä vuoropuhelussa kunkin kilpailutuksen yhteydessä, jotta varmistetaan, että asetettavat kriteerit eivät estä tarjousten saamista. Sosiaalisiin näkökohtiin liittyvät kriteerit tulee muun muassa laatia niin, että ne eivät aiheuta kohtuutonta rasitusta pienille tai keskisuurille yrityksille.

Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus pitää tärkeänä, että kaikki kaupungin virastot ja laitokset toteuttavat työllistämisperiaatetta hankinnoissaan."

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Erja Snellman, hankintapäällikkö, puhelin: 310 74402
erja.snellman(a)hel.fi